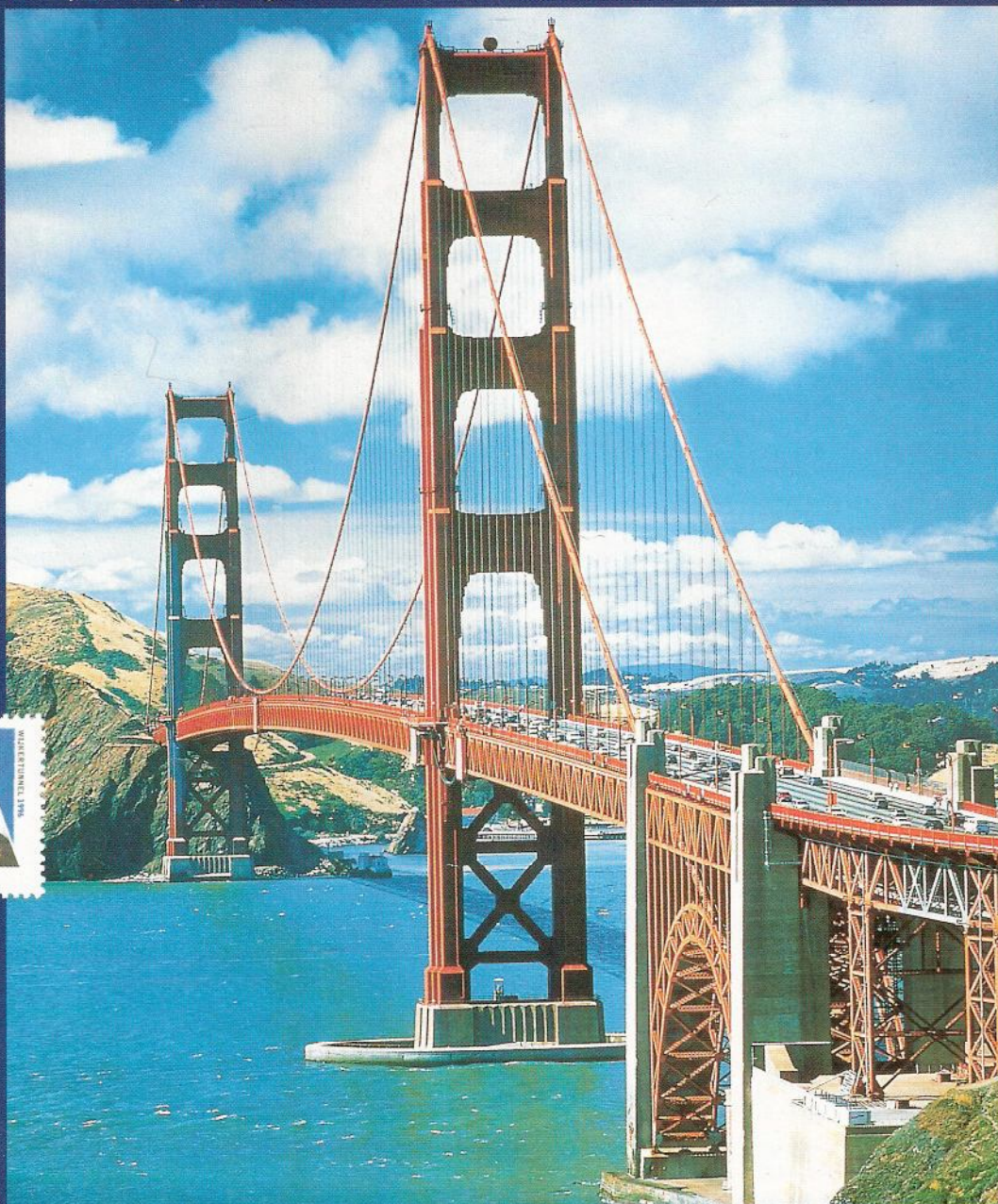

Collect

Het postzegelmagazine van PTT Post

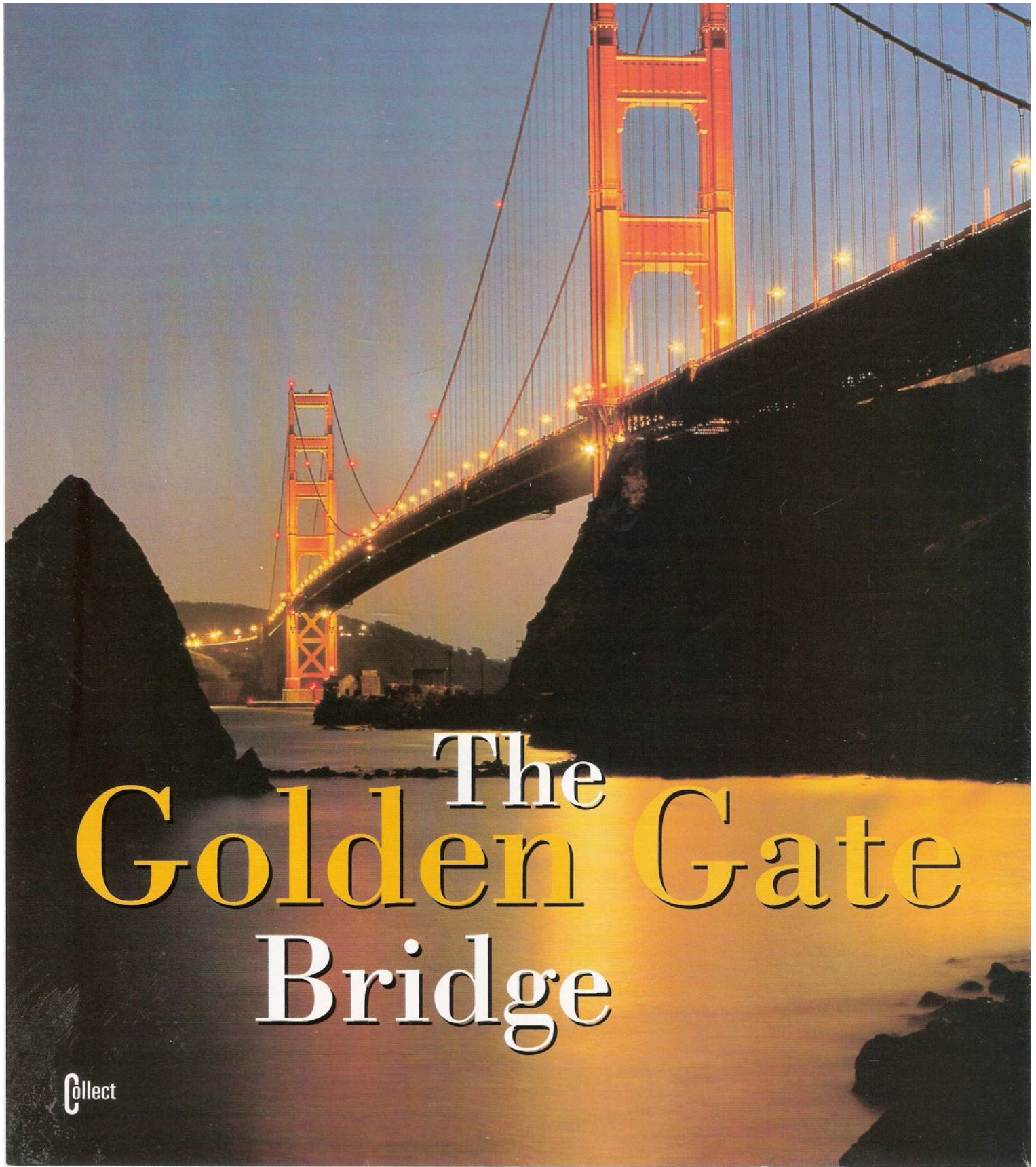
Nieuwe postzegels
Oeververbindingen,
Unicef, Sesamstraat

De indrukwekkende Golden Gate Bridge
Zwitserland vanuit de Glacier Express
ECU BRIEF: uniek verzamelobject

HERFST 1996 • f 2,95

9

The Golden Gate Bridge

Collect

De brug die nooit zou kunnen worden gebouwd...

EMISSIES

De meeste Amerikaanse ingenieurs meenden destijds dat de brug niet kon worden gebouwd. Anderen dachten dat hij onbetaalbaar zou worden. Toch konden de eerste voetgangers er op 27 mei 1937 overheen, terwijl de eerste auto's een dag later van San Francisco naar Sausalito konden rijden. Over de Golden Gate Bridge.

Tekst: Matthieu van Winsen

Het is een indrukwekkend gezicht: in het westen de blauwe oneindigheid van de Grote Oceaan, in het oosten de Baai van San Francisco. Midden op de Golden Gate Bridge rijdend, zo'n 67 meter boven het water waar oceaandreuzen onder je door varen, besef je wat een prestatie de bouw van deze brug in de jaren dertig is geweest. Niet alleen technisch, maar ook economisch, in de dagen van The Great Depression. Wie is er op het idee gekomen om een wereldstad te vestigen op een schiereiland, bestaande uit veertig heuvels en aan drie zijden omsloten door water? Spaanse missionarissen stichtten er in 1776 een missiepost. Honderd jaar later werd er in het achterland goud ontdekt. De zeestraat die de baai met de oceaan verbindt, was voor de goudzoekers uit de tijd van de goldrush letterlijk de poort naar het goud en dankt er zijn naam aan: 'Golden Gate'.

Eindstation

San Francisco kwam tot grote bloei en telde in 1880 al 230.000 inwoners. Makkelijk bereikbaar over water dankzij de uitstekende natuurlijke haven van haar 80 kilometer lange baai, maar over land kon je er slechts vanuit het zuiden komen. Geen wonder dat spoorwegondernemer Charles Crocker al in 1872 het plan opperde om een brug over de Golden Gate te bouwen. San Francisco was een eindstation: passagiers op doorreis moesten overstappen op de veerboot om hun reis in noordelijke richting met de trein te kunnen voortzetten. Slechts drie kilometer scheidde de zuidelijke oever van de noordelijke. De brug moest er komen, vond krantenuitgever James Wilkins in 1916. In zijn San Francisco Call Bulletin

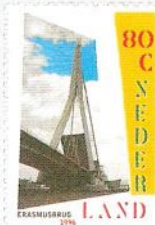
begon hij een campagne die de aandacht trok van Michael M. O'Shaughnessy, stadsingenieur. Onder collega's overal in de Verenigde Staten peilde hij de haalbaarheid en de kosten van een dergelijk project. De algemene mening was dat de 'Golden Gate Bridge' nooit zou kunnen worden gebouwd. Sommigen dachten dat het heel misschien wel mogelijk was, maar dan zouden de kosten meer dan 100 miljoen dollar bedragen.

Felle tegenwerking

Toch was er één man die meende dat het wel degelijk kon. Joseph B. Strauss wist waar hij het over had, want hij had al meer dan 400 bruggen gebouwd. In juni 1921 presenteerde hij de eerste schetsen aan O'Shaughnessy. Strauss werd de grote man achter de Golden Gate Bridge. Toch duurde het nog jaren voordat er daadwerkelijk met de bouw kon worden begonnen. Politici, banken, bevolking, overheid - met alle mogelijke belanghebbenden moest worden overlegd over geld en toestemming. Felle tegenwerking kwam er van de veerdiensten, die zich - terecht - in hun voortbestaan bedreigd voelden. Joseph Strauss en zijn medewerkers wonnen echter elke slag en in augustus 1930 lagen de definitieve plannen op tafel voor de bouw van een 1280 meter lange tuibrug met een vrije doorvaarthoogte van 67 meter. In het ontwerp was gekozen voor twee torens van 227 meter boven het wateroppervlak om de brug te dragen, en voor twee 343 meter lange aanbruggen. Kosten: 24 miljoen dollar.

Levensreddend vangnet

Op 5 januari 1933 begon dan eindelijk de bouw. Strauss nam de strengste veiligheidsmaatregelen die ooit voor een dergelijk bouwwerk hadden gegolden. Zo werd speciaal voor deze klus de veiligheidshelm ontwikkeld die nu nog in de bouw verplicht is. Hand- en gezichtscrème beschermde de arbeiders tegen de schrale oceaانwind, speciale diëten moesten hen behoeden voor duizeligheid. Maar de meest opzienbarende voorzorgsmaatregel was wel het vangnet dat Strauss van het ene eind tot het andere onder de vloer van de brug liet spannen. Het net redde het leven van negentien mannen die anders in de diepte zouden zijn gestort. Sinds de opening op 27 mei 1937 zijn er 1,5 miljard auto's over de brug gegaan. Nog steeds vormt de Golden Gate Bridge via de U.S. Highway 101 de enige schakel tussen San Francisco en het noorden: per dag maken 130.000 voertuigen gebruik van de brug. Maar het is ook een toeristische trekpleister van de eerste orde: elk jaar bezoeken maar liefst negen miljoen mensen de Golden Gate Bridge!

6 augustus 1996

Op drie recent uitgegeven Nederlandse postzegels met een waarde van 80 cent zijn drie belangrijke nieuwe Nederlandse oeververbindingen afgebeeld.

Boven: de Martinus Nijhoffbrug over de Waal bij Zaltbommel, geopend op 18 maart 1996.

Midden: de Erasmusbrug over de Maas in Rotterdam, die op 4 september 1996 open ging.

Onder: de Wijkertunnel onder het Noordzeekanaal bij Velsen, op 11 juli 1996 geopend.

zie ook pagina 16
Shop
Nederland

3 september 1996

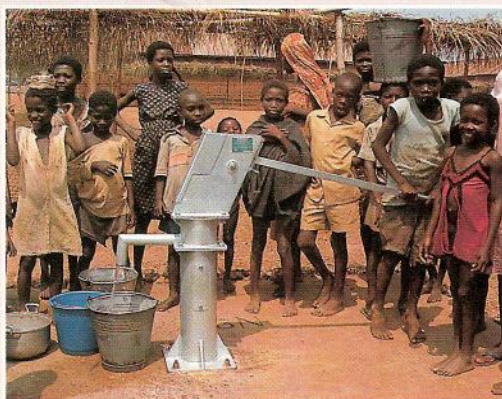
Kinderen uit Ghana die door UNICEF worden geholpen, staan op twee nieuwe Nederlandse postzegels van 70 en 80 cent.

UNICEF

al 50 jaar op de bres voor kinderen

Het Kinderfonds van de Verenigde Naties zet zich al sinds 1946 in om de leefsituatie van kinderen in de hele wereld te verbeteren. In de afgelopen 50 jaar is er al veel bereikt: de kindersterfte is sinds 1960 met de helft gedaald; in 1990 ging 70% van alle kinderen naar school, tegen slechts 48% in 1960; verder wordt zo'n 80% van alle kinderen tegenwoordig ingeënt tegen de belangrijkste kinderziekten.

Ghana is een voorbeeld van de veelzijdige aanpak van UNICEF. Het Kinderfonds werkt samen met de Ghanese regering om zoveel mogelijk kinderen naar school te krijgen. Er wordt speciaal lesmateriaal ontwikkeld en UNICEF steunt ook vakopleidingen voor jongeren die de school niet hebben afgemaakt. Daarnaast ondersteunt UNICEF verschillende projecten in de hoofdstad Accra om de vele straatkinderen een veilige plek te bieden. Ze kunnen terecht in een aantal opvangcentra waar ze een maaltijd krijgen en kunnen bijkomen. Ook deze kinderen krijgen de mogelijkheid een vak te leren.

Op het platteland in het noorden van het Afrikaanse land spelen weer heel andere problemen. De leefomstandigheden zijn hier zeer slecht: maar liefst 47% van alle kinderen beneden de vijf jaar is ondervoed. Slechte oogsten en gebrekkige voorzieningen voor gezondheidszorg zijn daarvan de oorzaak. UNICEF steunt een omvangrijk programma waarbij dorpsgemeenschappen in staat worden gesteld zelf projecten uit te voeren die de oorzaken van de hoge kin-

dersterfte direct of indirect aanpakken. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de aanschaf van een graanmolen voor de productie van kindermeel, het bouwen van een school of gezondheidscentrum of irrigatie van de akkers tijdens de droge periode.

Niet zielig

De ontwerpster van de postzegels, Rineke Dijkstra, is naar Ghana gereisd om foto's te maken van kinderen die door UNICEF worden geholpen. Ze vertelt: 'Onder begeleiding van UNICEF heb ik een aantal projecten bezocht en ongeveer 60 kinderen gefotografeerd. Voor UNICEF was het belangrijk dat de foto's iets met die projecten te maken hadden en dat de beelden een positieve uitstraling zouden hebben. Ik vond het belangrijk om kinderen niet zielig in beeld te brengen, maar gewoon zoals ze zich aan mij voordeden. Wat dat betreft zijn emoties van kinderen in arme landen niet wezenlijk anders dan in de Westerse samenleving. Zo zijn kinderen in Ghana net zo goed wel eens verlegen, trots, stoer of slungelig. Armoede kun je ook anders in beeld brengen dan het clichématige beeld zoals we dat al zo vaak gezien hebben. Je kunt bijvoorbeeld kijken naar de kleren die ze dragen of de schoenen. Schoolkinderen dragen daar uniformen en nemen hun boeken mee in een plastic tasje in plaats van in fluorescerende rugzakjes. Ze dragen vaak teenslipers in plaats van schoenen. Bij de postzegel met de schoolkinderen kun je nog net zien, dat het jongetje heel verlegen is en het meisje heel trots haar kin iets omhoog houdt. Willem van Zoetendaal heeft de typografie verzorgd. Hij heeft de foto's zo groot mogelijk en de typografie heel eenvoudig gehouden, zodat de foto's in hun waarde zijn gebleven.'

zie ook pagina 17

Shop
Nederland

Sesamstraat

Bert en Ernie sieren de zegel van 70 cent, Pino, Tommie en Ieniemienie staan op de exemplaren van 80 cent. Twintig jaar na de eerste uitzending in Nederland heeft Sesamstraat bij ons als eerste ter wereld zijn 'eigen' postzegels.

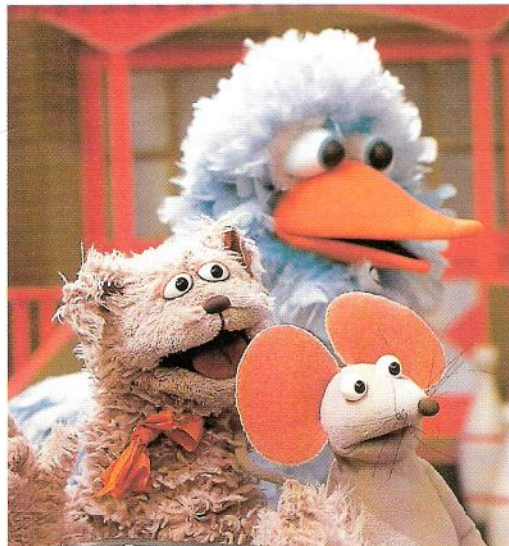
De ontwerper, Lex van Pieteron, heeft de bekende poppenfiguren op een onverwachte manier in zijn ontwerp verwerkt. Hij zegt: 'Een van de karakteristieken van mijn soort fotografie is dat ik door middel van het gebruik van licht het in essentie altijd aanwezige - doch verholten - drama in het onderwerp tracht te vangen. Daarom heb ik gekozen voor het laten zien van details van de poppen zonder de herkenbaarheid te verliezen. Ook het gebruik van standpunt, schaduw en perspectief heb ik niet onbenut gelaten, door het extremer toe te passen dan bij Sesamstraat gebruikelijk is. Wat het fotograferen bemoeilijkte, waren de vele beperkingen die de producenten van Sesamstraat mij in eerste instantie oplegden. Desondanks konden zij zich op den duur in mijn visie vinden, om Sesamstraat wat dramatischer te maken dan het in werkelijkheid is. Per slot van rekening moet een stilstaand beeld veel meer zeggen dan een verhalende film.'

Kansarme kinderen

Het programma 'Sesame Street' zag het levenslicht in Amerika in 1969. Oorspronkelijk was de serie opgezet als een educatieve kinderserie, speciaal bedoeld om kansarme kinderen op een speelse manier kennis bij te brengen. Na een jaar keken per dag maar liefst zeven miljoen kleine kijkers naar 'Sesame Street'.

In Nederland werd Sesamstraat voor het eerst uitgezonden op zondag 4 januari 1976 om 17.00 uur. De NOS bracht de serie één keer per week op het scherm. De afleveringen duurden toen vijftwintig minuten. In 1978 ging men over op een dagelijks programma van een kwartier.

Tommie en Pino waren in die eerste uitzending ook al van de partij. Later kwam daar de muis Ieniemienie bij. Zij drukt sindsdien een duidelijk

Foto's: Kippa

stempel op het programma. Wie nu naar Sesamstraat kijkt, ziet nog steeds dezelfde figuren. Tommie en Pino zijn in die 20 jaar in een moderner jasje gestoken en ook aan het uiterlijk van Ieniemienie is wel eens iets veranderd, maar de karakters zijn gelijk gebleven.

De helft van elke aflevering is van Nederlandse bodem, de rest is Amerikaans. Natuurlijk zijn ook de Amerikaanse figuren populair en vooral... leuk! Veel kinderen moeten altijd hartelijk lachen om de belevenissen van Bert en Ernie, het Koekiemonster, Kermit en Grover. Dankzij de stemmen van Paul Haenen en Wim T. Schippers kregen de poppen ook in Nederland een heel eigen karakter.

Jaarlijks produceert de NPS ongeveer 120 Nederlandse afleveringen van Sesamstraat. Iedere aflevering wordt drie keer per jaar herhaald: niet in de laatste plaats omdat (kleine) kinderen nu eenmaal graag naar iets bekends en dus vertrouwds kijken en luisteren.

EMISSIES

70 cent
Nederland

80 cent
Nederland

3 september 1996
De vrolijke Nederlandse postzegels met de Sesamstraatpoppen Bert en Ernie (boven) en Pino, Tommie en Ieniemienie (onder).

Jim Henson Sesame Street Muppet Characters:
© Jim Henson Productions Inc.
Pino, Ieniemienie, Tommie: © Childrens Television Workshop.

zie ook pagina 16
Shop
Nederland

ECU BRIEF:

‘Het zijn echt prachtige setjes’

Niet iedere postzegelverzamelaar is even fanatiek. De een verzamelt een specifiek thema en is voortdurend op jacht naar nieuwe exemplaren voor die verzameling. Daarbij worden kosten noch moeite gespaard. Een ander vergaart zijn collectie wat minder gedreven bij elkaar. Dorothea Edam is zo'n verzamelaarster. Zij spaart voornamelijk Nederlandse postzegels. De ECU BRIEF vormt voor haar een mooie aanvulling op deze collectie.

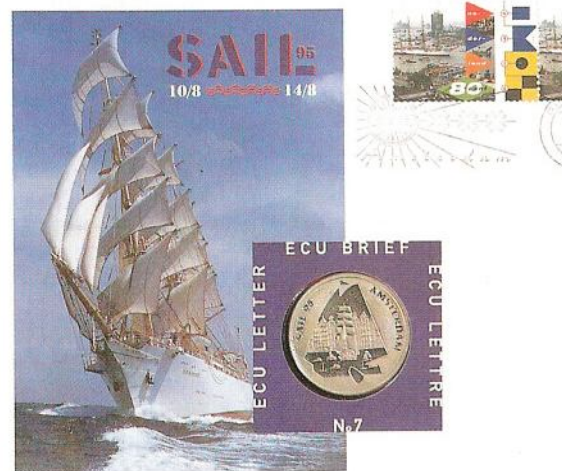
Tekst: Nanny de Jager

Als meisje van tien jaar begon Dorothea Edam, die door iedereen Do wordt genoemd, met het verzamelen van postzegels. Ze volgde de voetsporen van haar vader die zich ook al vanaf zijn jeugd met deze hobby bezighield. 'Ik zag hem altijd met die postzegels in de weer en dat vond ik als kind wel interessant. Bovendien heb ik daardoor vele leuke zondagen kunnen beleven. Ik was dan uren zoet met het afweken en sorteren van alle postzegels die ik kreeg van familie, kennissen en van het bedrijf waar mijn vader werkte.'

Dozen vol zegels

Ruim veertig jaar nadat ze haar eerste postzegels afweekte, verzamelt ze nog steeds. Wel stonden haar verzamelactiviteiten een lange periode op een laag pitje. Do Edam werd jarenlang volledig in beslag genomen door haar werk als lerares. 'Dertien jaar heb ik voor de klas gestaan. Een jaar na de geboorte van mijn dochter ben ik ermee gestopt. Ik fungeerde in de klas steeds meer als politieagent en kon steeds minder echt iets met mijn vak doen.' Daarna verdeelde ze haar tijd over de opvoeding van haar dochter en de operettevereniging. Daarin zong ze niet alleen maar ze verzorgde ook de administratie en de kostuums. 'Ook al had ik minder tijd voor mijn postzegelverzameling, ik ben er toch niet mee

gestopt. Want als ik eenmaal ergens aan begin, dan ga ik daar mee door.' Al die jaren kocht mevrouw Edam dan ook trouw alle eerstedag enveloppen en bewaarde ze elke postzegel die binnenkwam.

Zelf sparen

De Nederlandse zegels vormen het belangrijkste onderdeel van de verzameling van Do Edam. Het oudste deel daarvan is afkomstig van haar vader, die een collectie had met postzegels vanaf 1880. Dit deel van de verzameling is echter verre van compleet. 'Toch ben ik niet van plan om de ontbrekende zegels allemaal nog aan te schaffen. Ten eerste is dat nogal prijzig maar ik vind het ook niet leuk om alles te kopen. De lol zit voor mij echt in het zelf bij elkaar sparen. Daarom heb ik er ook absoluut geen behoefte aan om de gestempelde zegels uit mijn collectie te vervangen door ongestempelde exemplaren. Dat vergroot wel de waarde van het geheel maar daar gaat het mij helemaal niet om.' Voor Do Edam is elke postzegel waardevol. Iedere zegel die ze in handen krijgt, bewaart ze dan ook. 'Ook de gewone Beatrixzegels. Ik kan het gewoon niet over mijn hart verkrijgen om ze weg te gooien. Alle zegels die ik dubbel heb, geef ik aan bazaars en rommelmarkten. Daarmee heb ik al een hoop kinderen blij kunnen maken.'

Ook de ECU BRIEF verzamelen?

De ECU BRIEF is een uniek verzamelobject dat ter gelegenheid van opmerkelijke gebeurtenissen wordt uitgebracht. De prachtige sets bestaan uit bijzondere postzegels, een stempelvlag en een speciale ECU der Nederlanden die op een voor de gelegenheid ontworpen envelop zijn aangebracht. De munt heeft een diameter van 30 mm en is uitgevoerd in zilverkleurig muntmetaal.

Van de ECU BRIEF is inmiddels een aantal exemplaren verschenen. U kunt ze bestellen met de bestelkaart die u aantreft op de adresdrager van Collect. De prijs bedraagt f 8,75 per stuk. U kunt u ook abonneren op de ECU BRIEF. Gebruik hiervoor eveneens de bijgevoegde bestelkaart.

'Voor mij is elke postzegel waardevol'

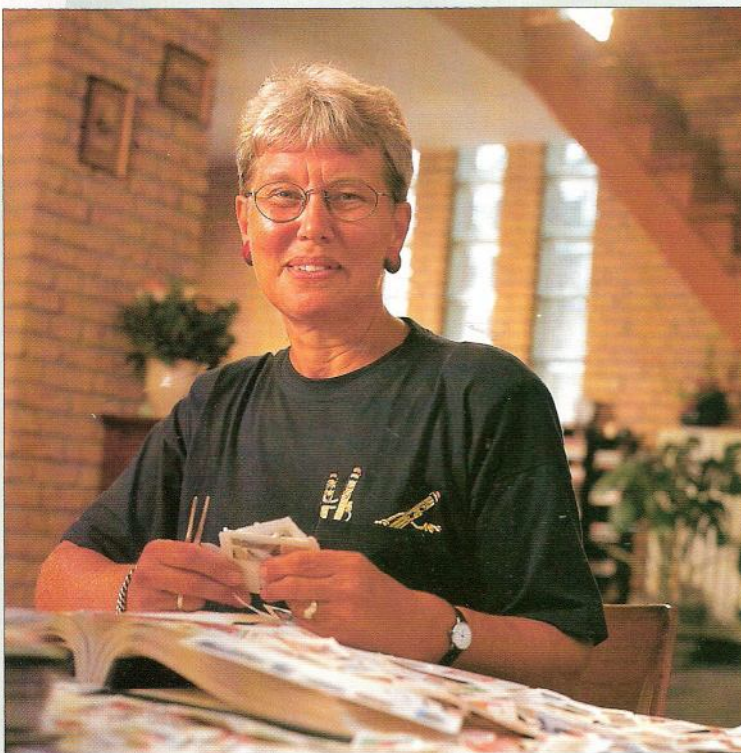
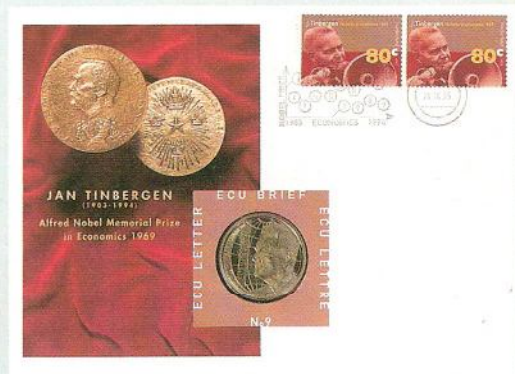

Foto: Giffa Struikema

allemaal prachtige setjes.' Mevrouw Edam bewaarde altijd al de Nederlandse munten en briefjes die uit de omloop werden gehaald maar onlangs is ze begonnen met het actief verzamelen van geld dat nu nog in omloop is. 'Over een paar jaar krijgen we de Euro. Voor het zover is wil ik nog graag een hele verzameling Nederlands geld hebben.' Dankzij de hulp van familie en kennissen die veel met kleingeld omgaan, is ze in korte tijd al snel gevorderd met deze verzameling.

Munten verzamelen

Naast postzegels heeft Do Edam ook een zwak voor munten. Toen ze dan ook las dat de VerzamelSERVICE van PTT Post de ECU BRIEF uit zou gaan brengen, heeft ze zich daar direct op geabonneerd. 'De combinatie zegels en munt sprak me meteen aan. Ik vond het leuk om die erbij te gaan verzamelen. Het zijn echt

Alleen in de winter

Een aantal maanden per jaar reserveert Do voor haar postzegelcollectie. Haar leven is gevuld met allerlei activiteiten. Zo verricht ze enkele dagdelen per week vrijwilligerswerk in een verzorgingshuis. In de zomer heeft ze minder aandacht voor haar verzameling. Dan is ze zoveel mogelijk buiten. 'Ik ben gek op tuinieren en zeilen. Mijn man en ik heb al jaren een zeilboot dus in de weekenden zitten we meestal op het water.' In de zomermaanden stapelen de zegels zich dan ook weer op. Tot het winter wordt. 'En dan ga ik er weer fanatiek tegen aan.'

Bü Ch

In het Braziliaanse Sao Paulo liep ik gedurende een week wel tien keer per dag langs een telefooncel. Rond die cel zag ik enorme hoeveelheden telefoonkaarten, weggegooid omdat ze leeg en opgebeld waren. Hoewel de kaarten prachtige afbeeldingen leken te hebben, raapte ik ze niet op; Brazilianen deden dat evenmin. Blijkbaar heeft de telefoonkaart voor de Braziliaan nog even weinig verzamelwaarde als voor mij. Ik zie niks in die telefoonkaartenrage, de kaarten zijn mij te plastic en de afbeeldingen vind ik meestal te schreeuwerig. In verreweg het grootste gedeelte van de verzamelwereld is de telefoonkaart een succes. Pas vertelde een postzegelhandelaar mij: Ik heb niets met telefoonkaarten, maar ik moet wel meedoen met die rage. Als ik buiten postzegels geen telefoonkaarten aanbied, kan ik mijn deur wel sluiten. Eerlijk waar: ik heb geen bezwaar tegen vooruitgang, ik heb ook geen principiële bezwaren tegen het verzamelen van voetbalplaatjes, kauwgomkaartjes of telefoonplasticjes, maar de échte verzamelaar doet natuurlijk in postaal drukwerk. De geschiedenis van de post en de postzegel is een uitermate fascinerend gebied. Postgeschiedenis is daarnaast ook een geschiedenis die je zichtbaar kunt maken en die voor iedereen toegankelijk is. Natuurlijk: er zijn postzegels van honderdduizend gulden, maar verreweg de meeste zegels uit de geschiedenis van de post zijn voor iedereen bereikbaar en verkrijgbaar. Dat merkte ik onlangs nog toen ik besloot mij te verdiepen in de postgeschiedenis van Weimar, dat Duitse stadje waar Duitslands voornaamste schrijver Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) het grootste gedeelte van zijn leven heeft doorgebracht. Weliswaar heeft Goethe de postzegel niet gekend (de eerste Duitse zegel werd op 1 december 1849 uitgebracht) maar hij heeft zich intensief met de post bemoeid en zonder het genot van postzegels toch zo'n 15.000 brieven de deur uit gedaan! Postgeschiedenis wordt beoefend door liefhebbers en die liefhebbers schrijven prachtige boekjes. Zo is er natuurlijk ook een boekje over de postale historie van Weimar verschenen (Werner Bühlings Die Post in Weimar, 1995) en een boekje als dit maakt mij week van hart. Hoe is het toch mogelijk dat er bibliotheken afgeladen met dit soort boekjes zijn vol geschreven over de post en postzegels? Je zou je kunnen afvragen: hebben historici niets beters te doen? Misschien zouden zij iets beters kunnen doen, maar ik ben reuze gelukkig met al die geschreven postzegelliefde. Ik ken namelijk geen genre uit de petit histoire dat mij zo ontroert. Zegels zijn kleine stukjes papier die voor een grote wereld staan. Over die wereld wil ik alles weten en dat kan omdat filatelisten over een vierkante centimeter honderdduizend bladzijden vol kunnen pennen. Dat is leuk, dat is verbijsterend plezierig!

Boudewijn Huisk

Collect

Actueel

Postzegels op Internet

Informatie over nieuwe postzegels kunt u nu ook op Internet vinden. Nadat een persbericht is uitgekomen over de uitgifte van een postzegel, staat deze informatie ook op de PTT Post site. Kortom: u heeft de meest actuele informatie via

de Internet-site. In het World Wide Web treft u ook de verschillende producten van de Verzamel-service van PTT Post, zoals de jaarcollectie en het postzegelmapje. Het Internet-adres van PTT Post is: <http://www.ptt-post.nl>

Abonnementszending 1e halfjaar

Afgelopen weken kregen wij regelmatig van u de vraag: 'Wanneer krijg ik mijn abonnementszending van het eerste halfjaar?' Vanwege de late uitgifte van de Sport-serie eind juni zijn wij ook wat later begonnen met het uitleveren van het eerste halfjaar. Wij verwachten eind oktober alles uitgeleverd te hebben.

Lange levertijd bestellingen

Zoals bij velen van u bekend, zijn er ernstige aanloopp problemen geweest bij de installatie van ons nieuwe computersysteem. Naast de vele boze telefoontjes en brieven hebben wij van u ook veel steun, vaak in de vorm van ideeën ten aanzien van een mogelijke oplossing, gekregen. Inmiddels hebben wij een groot deel van onze achterstand weggewerkt. Momenteel wordt er hard gewerkt om naast het afleveren van vertraagde bestellingen ook de schriftelijke en mondelinge verzoeken om inlichtingen over de vertragingen en de betalingen te beantwoorden. Bij deze bieden wij u nogmaals onze excuses aan voor de vertragingen. Wij vertrouwen erop dat wij u in de toekomst - als vanouds - tijdig uw bestelling kunnen toezenden. Wij danken u voor uw geduld.

Win een reis naar Zwitserland

PUZZEL

kruiswoordraadsel

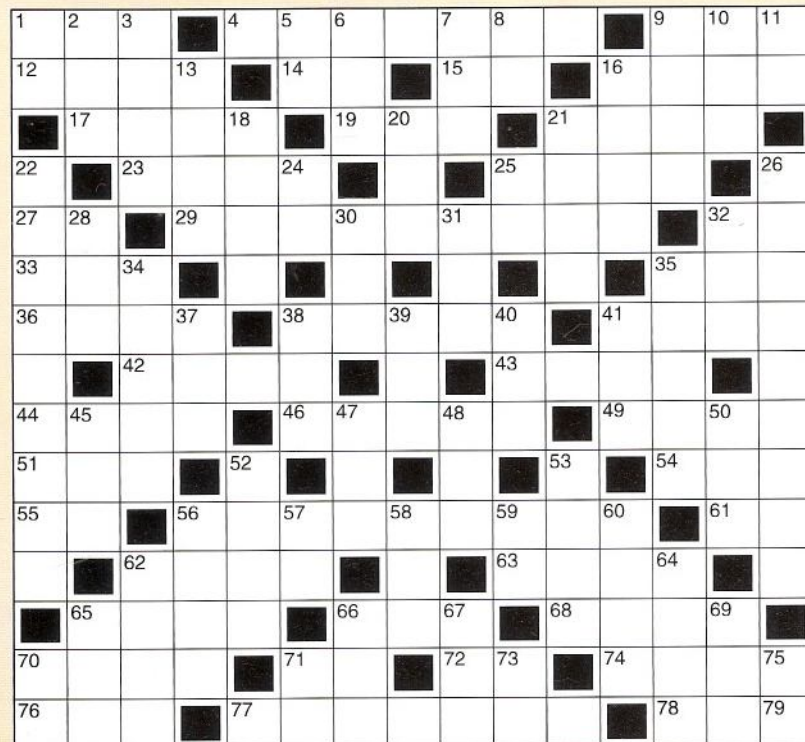
Van links naar rechts:

1 zijrivier van de Donau - 4 in Zwitserland populaire wijze van zingen - 9 vlug - 12 watervlakte - 14 noot - 15 niet deelbaar door twee - 16 plaats in Oostenrijk - 17 schram - 19 vogel - 21 smekend verzoek - 23 trots - 25 deel van een trap - 27 titel - 29 bouwwerk - 32 waaronder - 33 sprookjesfiguur - 35 boom - 36 made - 38 Europees gebergte - 41 soort appel - 42 opera van Verdi - 43 plaats - 44 bijwoord - 46 in Zwitserland beoefende sport - 49 deel van de hals - 51 deel van een fuik - 54 bijbelse vrouw - 55 heilige - 56 bouwwerk - 61 de onbekende - 62 zuivelproduct - 63 schrede - 65 afwas - 66 belemmering - 68 levenslucht - 70 Zwitserse munteenheid - 71 lidwoord - 72 dieregeluid - 74 maagafdeling van herkauwers - 76 wilde haver - 77 Zwitserse kaassoort - 78 Nederlandse munteenheid.

Van boven naar beneden:

1 ter gedachtenis - 2 deel van de hals - 3 blader - 5 voegwoord - 6 waterkering - 7 ongebonden - 8 voegwoord - 9 toespraak - 10 tenis - 11 voormalige Engelse munt - 13 militaire overval - 16 ongevuld - 18 plaats in Zwitserland - 20 Zwitsers kanton - 21 oeververbinding - 22 Alpenplantje met witte bloemen - 24 rondhout - 25 telegraaf restant - 26 Zwitserse berg - 28 groente - 30 vis - 31 klanknabootsing van dieregeluid - 32 verdwenen - 34 vreemde munt - 35 zuidvrucht - 37 verhoogde toon - 38 lokspijs - 39 ondergevel - 40 kloosterlinge - 41 woonschip - 45 takje - 47 omroepvereniging - 48 embargo - 50 telwoord - 52 opspringend vochtdeeltje - 53 gebergte tussen Frankrijk en Zwitserland - 56 zijrivier van de Moezel - 57 rund - 58 herkauwer - 59 rijkstelegraaf - 60 haak ter bevestiging - 62 omslag - 64 Europeaan - 65 soort onderwijs - 66 mannelijk dier - 67 meelproduct - 69 mannelijk - 70 op die manier - 71 titel - 73 voertuig - 75 soortelijk gewicht.

Zet de letters uit de vakjes met corresponderende nummers over naar het oplossingsbalkje en u leest de oplossing van deze puzzel: een oude zegswijze. Zet deze zegswijze op een briefkaart en stuur die vóór 1 november 1996 naar:
Redactie Collect, Postbus 30051, 9700 RN Groningen.

60	33	50	40

77	45	7	27

79	48	8	61

70	32	1	63	11	22	58	46

Hoofdprijs:

Verblijf voor 2 personen in de overweldigende natuur van Zwitserland. Hotel Alfa Soleil is een modern hotel in het gemoedelijke plaatsje Kandersteg. De kamers zijn goed ingericht en voorzien van bad of douche, wc, föhn, telefoon, radio, privé-kuisje en badjas. Meer dan de helft van de kamers is voorzien van een balkon. Het hotel beschikt over een overdekt zwembad met tegenstroom en een whirlpool, een fitnessruimte met 10 apparaten, lift, biljart-pub, bar, tv-salon met gratis videotheek en een rustige tuin met ligstoelen.

En dit is de hoofdprijs: 5 nachten in Hotel Alfa Soleil; 5 maal ontbijt; 5 maal diner; 1e klas treinretour van

elk station in Nederland naar station Basel Bad Bf. (incl. slaaprijtuig bij vertrek op vrijdag); 1e klas Swiss Pass voor al het openbaar vervoer in Zwitserland; toegangstickets voor het PTT Museum in Bern.

Eindelijk eens echt vakantie. Zwitserland.

Over de uitslag kan niet worden gecorrespondeerd. De prijs is beschikbaar gesteld door NS Travel Group en Zwitserland Toerisme en wordt niet in geld uitgekeerd. De prijswinnaar krijgt persoonlijk bericht. Medewerkers van PTT Post Filatelie zijn van deelname uitgesloten.

De prima donna van de Zwitserse

Geen volk, dat zo zuinig is op z'n treinen als de Zwitsers. Daar rijdt, bij Chur, de Ferrovia Retica, de Rhätische Bahn. Daar sukelen, boven het Vierwoudstedenmeer, de alarmrode wagens van de Rigi-Bahn. Daar schommelt, aan de 'achterkant' van de Briener See, de Rothorn-Bahn. En daar dokkert, van Kandersteg naar Brig, de door stoere locs getrokken Lötschbergbahn.

Tekst: Rob van den Dobbelsteen

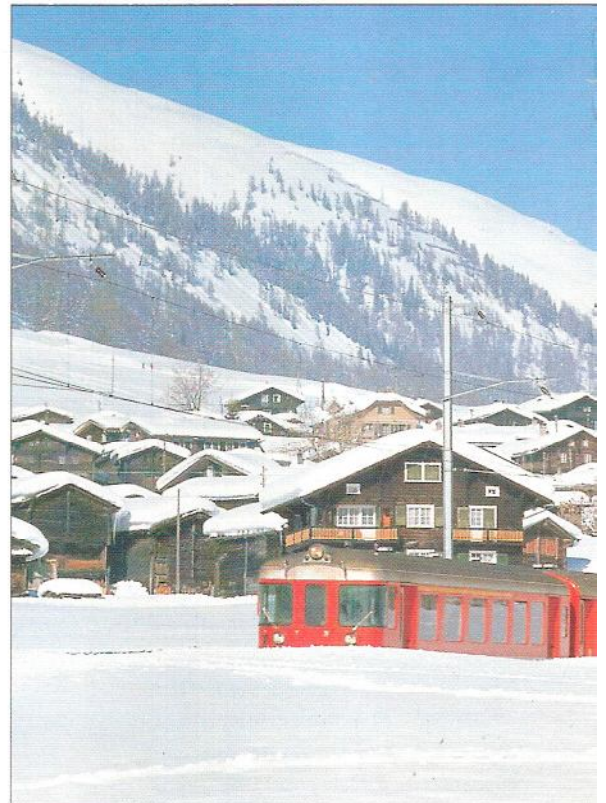

Het zijn slechts vier van de ruim vijftig particuliere spoorwegmaatschappijen en -maatschappijtjes die de *Confoederation Helvetica* koestert. Zwitserland is een walhalla voor railway-freaks. Smalspoor, tandrad, stoomtracés... het is er allemaal. Naast de Glacier Express natuurlijk, zonder enige concurrentie het beroemdste boemeltje ter wereld. Bijna acht uur heeft deze prima donna van de Zwitserse spoorwegen nodig om zich van Zermatt in Wallis dwars door de bergen naar Sankt Moritz in Graubünden te worstelen, een gemiddelde van nauwelijks 35 kilometer per uur. Maar mooi dat in de wagens wel altijd alle raampjes bezet zijn.

Een super-luxueus kermispektakel is de Glacier Express wel eens genoemd. Een voorname achtbaan van tweehonderdvijfenzestig kilometer lang. De route begint op 1616 meter hoogte in Zermatt, daalt tot 651 meter in Visp, klautert via het Obergoms (de bovenloop van de Rhône) en de Furkatunnel naar de 2048 meter hoge Oberalppas, duikt door de Rheinschlucht naar het op 640 meter gelegen Reichenau en zet dan aan voor de laatste ruk naar mondain Sankt Moritz, dat op 1810 meter boven de zeespiegel ligt.

Spectaculair

Een droom van een rit die in 1982 voor het eerst werd uitgevoerd. Twintigduizend passagiers verdrongen zich in dat beginjaar voor de stationsloketten van Zwitserlands meest beroemde wintersportplaatsen. In 1983 waren dat er al vijftigduizend en nu is

dat aantal gestegen tot om en nabij de tweehonderdduizend. Reserveren is niet noodzakelijk, maar wordt wel aanbevolen. Zelfs in de zomermaanden als vanuit zowel Zermatt als Sankt Moritz twee keer per dag een Glacier Express vertrekt.

In de winter is dat er slechts één. Wat niet wil zeggen dat de rit dan minder spectaculair is. 't Is maar net waar je van houdt. De Oberalppas in de januari-sneeuw is misschien nog wel mooier dan het voor-

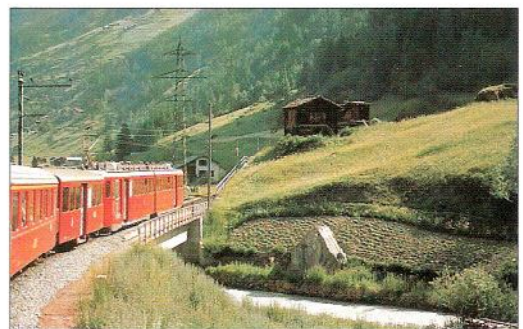

Foto: A&F Press

zie ook pagina 20
Shop
Buitenland

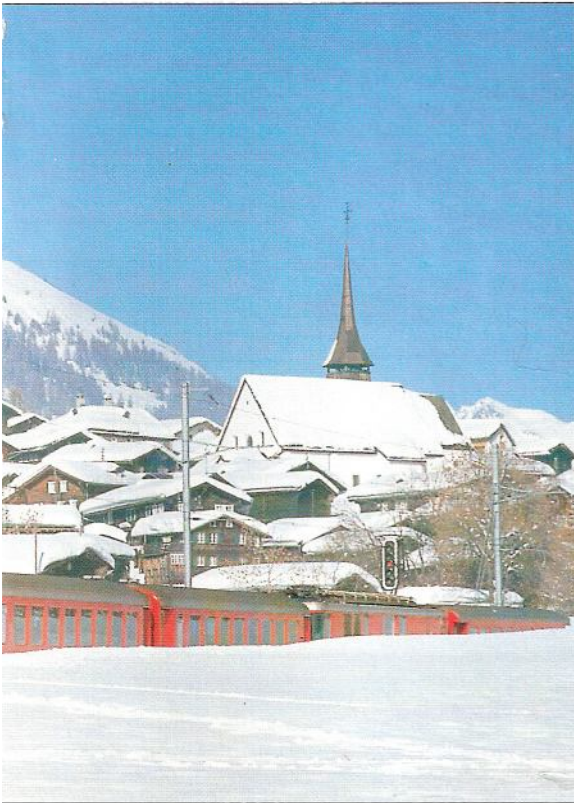
Collect

De Glacier Express: het beroemdste boemeltje ter wereld

spoorwegen

GLACIER EXPRESS

Foto: Zwitserland Toerisme

jaarswater dat zich vlak naast de trein donderend en witschuimend door de nauwe Rheinschlucht wringt. En wat maakt meer indruk? De witte puntmuts van de ongenaakbare Matterhorn hoog boven Zermatt of de uit graniet gehouwen richel waarover de trein voorzichtig remmend, fel demarrerend en dikwijls jankend van Solis naar Landwasser schuift? Steeds weer kurkentrekkert de vuurrode guirlande zich naar een andere driedimensionale Ansichtkaart. En nooit, maar dan ook nooit verveelt het uitzicht.

Tunnels, bruggen en viaducten

Spoorweg-puriteinen beweren dat de Glacier Express de Glacier Express niet meer is sinds halverwege jaren tachtig de Furka-basistunnel in gebruik werd genomen. Tot dan toe speerde de trein zich 's zomers via vijf tunnels, evenzovele bruggen en zeven viaducten naar de 2160 meter hoge Furkapas. Letterlijk en figuurlijk hoogtepunt van de rit. Maar omdat op de pasovergang zelfs in juli en augustus wel eens gesloten moest worden wegens sneeuwval,

werd er een comfortabele tunnel geboord, die de trein in staat stelde ook 's winters te rijden. De ware fans vonden dat weinig minder dan majesteitschennis en richtten prompt de VFB op, de Verein Furka-Bergstrecke, met slechts één doel voor ogen: de glorieuze revival van het fameuze spoorwegtraject over de Furkapas. En als daarover dan ook nog eens een blazende en stoer fluitende stoomlocomotief kon rijden..?

Een droom die warempel nog uitkwam ook. Eerst laptten de mannen en vrouwen van de VFB in hun vrije tijd de stationsgebouwen op en vervolgens de tunnels en de viaducten. En toen in 1992 beslag kon worden gelegd op de 'Weishorn', een met liefde gereviseerde Zwitserse stoomloc, kon er zelfs van Realp naar het op 2000 meter hoogte gelegen Tiefenbach worden gereden en (een jaar later) ook nog naar de Furkapas zelf.

Intussen boemelt de Glacier Express zelf lustig voort langs hoge bergen, diepe dalen, kleine stationnetjes, schuimende rivieren, zilverglimmende gletsjers en al waar je kijkt eeuwig zingende bossen. Zo'n zorgzaam op zolder opgebouwde sprookjesspoorweg, maar dan in het echt. Niet alleen verstockte fans blijken er verzot op te zijn.

Voor meer informatie over Zwitserland kunt u contact opnemen met: Zwitserland Toerisme, Koningsplein 11, 1107 BB Amsterdam. Telefoon: 020-622 20 33, fax: 020-625 59 85.

ZWITSERLAND-ARRANGEMENT voor COLLECT-LEZERS

Speciaal voor Collect-lezers hebben NS Travel Group en Zwitserland Toerisme een bijzonder arrangement samengesteld.

1. BERN

U verblijft in Hotel Kreuz, op ongeveer 500 meter van station en centrum gelegen. Het hotel beschikt over een lift en restaurant. De kamers zijn goed ingericht en voorzien van bad of douche, wc, föhn, telefoon, radio, tv en minibar. Het hotel biedt een ontbijtbuffet.

2. KANDERSTEG

Verblijf in de overweldigende natuur van Zwitserland. Hotel Alfa Soleil is een modern hotel in het gemoedelijke plaatsje Kandersteg. De kamers zijn goed ingericht en voorzien van bad of douche, wc, föhn, telefoon, radio, privé-kluisje en badjas. Meer dan de helft van de kamers heeft een balkon. Het hotel beschikt over een overdekt zwembad met tegenstroom en een whirlpool, een fitnessruimte met 10 apparaten, lift, biljart-pub, bar, tv-salon met gratis videotheek en een rustige tuin met ligstoelen.

Het arrangement:

- * 5 nachten in een van de bovenstaande hotels
- * 5 keer ontbijt
- * 1e klas treinretour van elk station in Nederland naar station Basel Bad Bf.
- * 1e klas Swiss Pass, voor al het openbaar vervoer in Zwitserland
- * 1 toegangsticket voor het PTT Museum in Bern.

Prijzen per persoon voor een tweepersoonskamer:

1. Bern (hotel Kreuz)

Prijs: f 950,- (i.p.v. f 1.455,-).
Boekingscode: CHBE0203

2. Kandersteg (hotel Alfa Soleil)

Prijs: f 750,- (i.p.v. f 1.260,-).
Boekingscode: CHKS0201

Voor boekingen: NS Travel Group, telefoon 030-2977277.

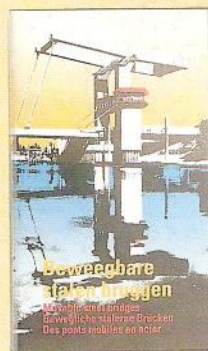
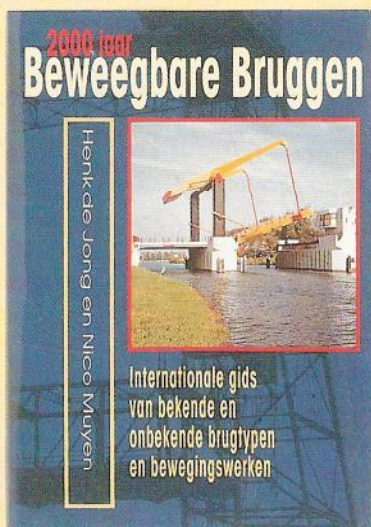
Prijzen voor eenpersoonskamers en verlenging op aanvraag.

Collection

2000 jaar Beweegbare Bruggen

Dal bij het ontwerp- en constructieproces van een brug veel facetten en disciplines een rol spelen, maakt deze fraaie gids wel duidelijk. Een gids die een collectie van eenvoudige tot zeer geavanceerde brugtypen toont van over heel de wereld en over een periode van 2000 jaar. De gids is rijkelijk geïllustreerd met vele, buitengewone foto's in zwart/wit en duidelijke illustraties. **2000 jaar beweegbare bruggen f 69,50**
Bestelnummer 696039

Beweegbare stalen bruggen

In deze video worden vooral de staalconstructie en de mechanische aspecten belicht. Zonder volledig te zijn wordt tevens een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de beweegbare brug in de loop der tijden en worden vervolgens de vier belangrijkste typen nader onder de loupe genomen.

Beweegbare stalen bruggen f 49,50
Bestelnummer 696040

Poster Golden Gate Bridge

Schitterende foto van de Golden Gate Bridge. De poster (80 x 60 cm) wordt bezorgd in een stevige koker.

Poster Golden Gate Bridge f 29,95
Bestelnummer 696042

Poster Monet

Ook de schilder Monet liet zich inspireren door een brug. De poster (80 x 60 cm) wordt bezorgd in een stevige koker.

Poster Claude Monet f 29,95
Bestelnummer 696043

Poster H. Lung

Artistieke impressie van brug bij nacht. De poster (93 x 62 cm) wordt bezorgd in een stevige koker.

Poster New York at Night f 39,95
Bestelnummer 696038

Urenlang puzzelplezier met deze luxe puzzel.

Compleet met lichtjes en lijst!

Amsterdam by Night f 79,95
Bestelnummer 696041

